CONSILIUL SUPERIOR AL PROCURORILOR

mun. Chişinău,
bd. Ştefan cel Mare şi Sfânt, 73
tel.022-828501 e-mail:aparat@csp.md

THE SUPERIOR COUNCIL OF PROSECUTORS

Chisinau city,
73, Ştefan cel Mare şi Sfânt
tel.022-828501 e-mail:aparat@csp.md

17 iunie 2022 nr.5/1-01d/22-1747

Domnului Sergiu LITVINENCO
Ministru al justiției

Stimate domnule Ministru,

În contextul inițierii procesului de elaborare a conceptului de reformare a Curții Supreme de Justiție (CSJ), ca urmare a consultărilor publice organizate la data de 10.06.2022, în incinta Ministerului Justiției, expun *infra* opinia în calitate de membru al Consiliului Superior al Procurorilor cu referire la speță.

În cadrul consultărilor menționate, reprezentanții unor instituții nu au acceptat viziunea generalizată în concept, prin care se intenționează atribuirea Curții Supreme de Justiție a competenței de examinare în calitate de primă instanță a contestațiilor împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Procurorilor (CSM) și a Consiliului Superior al Procurorilor (CSP). În accepțiunea lor, s-ar limita dreptul la dublu grad de jurisdicție în cauzele de contestare a hotărârilor Consiliului Superior al Procurorilor (CSM) și a Consiliului Superior al Procurorilor (CSP), garantat de articolul 2 al Protocolului nr. 7 din Convenția Europeană.

Nu sunt de acord cu această poziție, deoarece potrivit paragrafului 2 al normei respective se instituie excepția de la norma generală, şi anume: *„acest drept poate face obiectul unor excepţii în cazul infracţiunilor minore, definite prin lege, sau când cel interesat a fost judecat în primă instanţă de către cea mai înaltă jurisdicţie ori a fost declarat vinovat şi condamnat ca urmare a unui recurs împotriva achitării sale.”*

Hotărârile Consiliilor se contestau la Curtea Supremă de Justiție, fiind examinate de către complete de judecată doar în partea ce se referă la procedura de emitere/adoptare.

După ce Curtea Constituțională a declarat neconstituționale textele: - *„[...] doar în partea ce se referă la procedura de emitere/adoptare”* din articolul 25 alineatul (1) din Legea nr. 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii; - *„b) verifică legalitatea hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii în cazurile prevăzute de lege” din articolul 10 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000* [1] Curtea Supremă de Justiție i s-au oferit competențe de a examina și fondul cauzei, și chestiunile de drept în cauzele de contestare a hotărârilor CSM și CSP.

[1] Hotărârea Curții Constituționale nr.13 din 14.05.2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 25 alin. (1) din Legea nr. 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii și din articolul 10 alin. (1) lit. b) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (controlul judiciar al hotărârilor emise de către Consiliul Superior al Magistraturii în cauzele disciplinare)

Mecanismul care era instituit era unul funcțional și asigura operativitate în cauzele de contestare a hotărârilor CSM și a CSP, respectându-se dreptul subiecților la recurs efectiv, principiul independenței instanței, principiul contradictorialității procesului de judecată și cel al examinării cauzei în termen rezonabil.

Odată cu punerea în aplicare a Codului administrativ, potrivit prevederilor articolul 191 aliniatul (3), ”*Curtea de apel Chișinău soluționează în primă instanță acțiunile în contencios administrativ împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii, ale Consiliului Superior al Procurorilor...”*

Deci, din sensul dispozițiilor enunțate mai sus rezultă că Curtea de Apel Chișinău, ca primă instanță, este competentă în materie de contencios administrativ să soluționeze acțiunile în care se contestă actele administrative cu caracter individual emise de CSM și CSP. Curții Supreme de Justiție îi revine competența de a examina ca instanță de recurs contestațiile împotriva hotărârilor Curții de Apel Chișinău.

Astfel, la moment sunt instituite cel puțin trei grade de jurisdicție în procedurile de răspundere disciplinară în care sunt vizați judecători și procurorii, prima verigă de control exercitată de către Consiliu ca organ cvasi judiciar, Curtea de Apel Chișinău ca primă instanță și CSJ ca instanță de recurs.

Sunt de părerea că procedurile în cazurile judecătorilor și procurorilor urmează să se desfășoare în termene limitate, astfel ca să fie respectate cerințele de timp rezonabile din articolul 6(1) din CEDO și să nu fie în detrimentul înfăptuirii justiției. Existența multiplelor nivele de control de legalitate a hotărârilor Consiliilor va împiedica uniformizarea jurisprudenței, creează incertitudine printre justițiabili, nu sunt asigurate garanțiile unui proces echitabil pentru eventualii subiecți ai acestuia. De asemenea, există riscul expirării termenului de prescripție care împiedică tragerea la răspundere disciplinară a judecătorului și procurorului.

Instituirea a trei nivele de contestare a hotărârii luate de Colegiul de disciplină și etică a procurorilor pare excesivă, și poate conduce la o prelungire neîntemeiată a procesului disciplinar[2]. Această concluzie au formulat-o experții, atunci când, în cadrul proiectului implementat de Consiliului Europei ***”Acțiune împotriva corupției în Republica Moldova”*** au revizuit cadrul legislativ național privind răspunderea disciplinară a procurorilor.

Pentru o imagine de ansamblu comparativă, în România secţiile Consiliului Superior al Magistraturii, atunci când îndeplinesc rolul de instanţă de judecată în materia răspunderii disciplinare a judecătorilor şi procurorilor, nu sunt instanţe judecătoreşti în sensul art. 126 alin. (2) din Constituţia României şi al prevederilor Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, ci reprezintă o instanţă extrajudiciară (Decizia Curţii Constituţionale nr. 148 din 16 aprilie 2003), care îndeplineşte o activitate administrativ-jurisdicţională (Decizia Curţii Constituţionale nr. 391 din 17 aprilie 2007), fiind astfel un organ administrativ-jurisdicțional.

Hotărârile privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor pot fi atacate cu contestație la Secția de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

---

[2] Pct.223 din Documentul tehnic revizuirea cadrul legislativ național privind răspunderea disciplinară a procurorilor în Republica Moldova.

În Belgia, deciziile Consiliului pot fi contestate în fața Consiliului de Stat (jurisdicția administrativă supremă). În mod similar, în Franța, deciziile Consiliului pot fi atacate în fața Consiliului de Stat.

În Italia, deciziile adoptate în cadrul procedurilor disciplinare de către Comisia de disciplină pot fi atacate în fața camerei pentru procedurile civile ale Curții de Casație.

Judecătorii și procurorii reprezintă o categorie profesională distinctă, având un rol esențial în apărarea drepturilor omului, a valorilor statului de drept, a ordinii publice și în considerarea riscurilor la care se expun în exercitarea atribuțiilor, necesită un tratament juridic diferit față de celelalte categorii profesionale din domeniul justiției pentru a li se asigura protecție judiciară sporită, astfel ca să nu li se afecteze independența.

Atribuirea competenței CSJ, instanța de cea mai înaltă jurisdicție, de a examina toate problemele de fapt și de drept relevante pentru soluționarea litigiului care îi are ca subiecți pe judecători ori procurori, de toate nivelurile, este justificată din perspectiva statutului și constituie o garanție de independenţă a justiţiei.

Potrivit reformei CSJ urmează a fi transformată în autoritatea principală care se va concentra pe asigurarea interpretării și aplicării uniforme a legislației în sistemul de justiție, judecarea în primă instanță doar a unor categorii de dosare. Atribuirea de noi competențe, inclusiv de a examina contestațiile împotriva hotărârilor Consiliilor, fără a se ține cont de tipologia lor, ar contravine acestui scop. De aceea, se propune ca să se instituie norme care să prevadă dreptul de contestare a anumitor categorii de hotărâri ale CSM și CSP în primă instanță la CSJ, de exemplu după formula aplicată în România, unde legea stabilește expres că hotărârile privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor pot fi atacate cu contestație la Secția de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În exemplul de mai sus al Belgiei, hotărârile Consiliului sunt contestate în fața Consiliului de Stat (jurisdicția administrativă supremă), cu excepția deciziilor adoptate în procedurile de achiziții publice, recrutare, numiri și alte decizii privind personalul Consiliului.

În considerarea celor expuse, îmi exprim poziția pentru necesitatea analizei profunde a mecanismului promovat prin acest Proiect, cu evaluarea impactului acestuia inclusiv, pentru a evita blocaje instituționale, care să se răsfrângă negativ asupra calității actului de justiție.

Constantin ȘUȘU, ___*semnat*____
membru al Consiliului Superior al Procurorilor, procuror detașat